

Statsforvaltaren i Vestland

Vår dato:

18.04.2024

Vår ref:

2024/3830

Dykkar dato:

01.03.2024

Dykkar ref:

202222167

Norges vassdrags- og energidirektorat - NVE
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbehandlar, innvalstelefon
Eyvin Søltnæs, 5764 3135

Fråsegn til søknad om bygging av Hundsåna kraftverk i Askvoll og Sunnfjord kommunar

Statsforvaltaren rår frå konsesjonssøknaden for Hundsåna kraftverk. Eit høgt vassuttak vil redusere ein viktig foss i fjordlandskapet, og ei utbygging vil òg få konsekvensar for viktig naturmiljø.

Vi viser til høyringa av søknadane om nye vasskraftprosjekt i Hundsåna og Selselva. Denne fråsegna gjeld førstnemnde prosjekt, og vi vil sende fråsegn om Selselva kraftverk i eit eige brev.

Omtale av søknaden

Det er søkt om å få byggje ut Hundsåna, med inntak på kote 202 og kraftstasjon på kote 3. Vassvegen vil gå i ein 520 meter lang bora tunnel. Kraftstasjonen er planlagt i dagen, på Hellevangsslettene nede ved Førdefjorden. Maksimal slukeevne utgjer 304 prosent av middelvassføringa. Estimert årleg energiutbytte er på 9,4 GWh, og ei planlagt overføring av hovuddelen av avløpet frå feltet som drenerer breen Blåfonna, vil bidra til halvparten av dette.

Nedstraums utløpet av Hestvikvannet skal det byggjast ein terskeldam (overløpsdam), med arrangement for slepp av minstevassføring. Terskeldammen vil bli om lag ti meter lang og ein meter høg. Overføringa frå Blåfonna-feltet skal skje ved hjelp av ein lausmasseterskel og nedgravne dreneringsrøyr i grøft med tett membran, frå like nedstraums foten av den austre fossen og ned til ned til Hestvikvannet.

Eit Hundsåna kraftverk hadde vassdragskonsesjon som ikkje blei realisert, og som utløp i juni 2021. Det er i all hovudsak det same prosjektet som det nå er søkt om på nytt, med nokre endra føresetnader/justeringar. Fv. 609, som i dag går under fossen, skal leggjast i tunnel mellom Hestvika og Hellevang, med ferdigstilling i 2026. Det er ikkje planlagt å regulere Hestvikvatnet. Vassvegen vil gå i tunnel til ein kraftstasjon i dagen, ikkje i fjell.

I konsesjonshøyringa for det utgåtte prosjektet rådde vi frå å gje konsesjon, på grunn av konsekvensar for naturmiljø og opplevinga av fossen i fjordlandskapet, og planlagt høgt vassuttak. Vi påpeika at konsekvensane måtte vurderast opp mot behovet for sikrare veg under fossen, men dette er ikkje lenger aktuelt sidan det vil kome tunnel på strekninga i nær framtid.

E-postadresse:
sfvlpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Njøsavegen 2
6863 Leikanger

Besøksadresse:
Njøsavegen 2, Leikanger
Solheimsgaten 13, Bergen
Fjellvegen 11, Førde

Telefon: 57 64 30 00
www.statsforvalteren.no/vl
Org.nr. 974 760 665

Vår vurdering

Det er planlagt eit høgt vassuttak, på meir enn tre gonger middelvassføringa. Dette er mykje samanlikna med vassutnyttinga for småkraftverk som har fått konsesjon dei seinare åra. Elva vil gå med stabil minstevassføring det meste av året etter ei eventuell utbygging, og vil miste det meste av den naturlege dynamikken, som er viktig for naturmiljø i og ved elva og for landskapsopplevinga av fossar og elveløp.

Miljørapporten er basert på kartlegging etter Miljødirektoratets instruks, med feltinnsamling i juni 2022. Dette er eigna til å kunne vurdere både karplanteflora, mosar, sopp og lav. Det er påvist fleire viktige naturtypar, men ikkje nemnt spesielle artsfunn i rapporten. Kartlegginga er ikkje utført av spesialist på mosar og lav, og det er påpeika at det kan vere potensial for funn av sjeldne eller raudlista kryptogamar tilknytt område ved fossar.

Ei utbygging vil påverke fire naturtypelokalitetar med stor verdi, med påverknadsgrad forringa/sterkt forringa for tre av desse. Fossesprøytsone ved Førdefjorden er gitt konsekvensgrad «alvorleg miljøskade» i miljørapporten, og naturtypen vil forsvinne på sikt. Det er venta at arealbeslaget ved bygginga av kraftstasjon på Heilvangslettene, og redusert vassføring i Hundsåna, vil gje betydeleg miljøskade.

Rennande vatn inngår i naturtypen elvevassmassar i raudlista for naturtypar frå 2018, og er sett i raudlistekategorien nær truga (NT). I Artsdatabanken er det påpeika at særleg bekkar i låglandet er utsette for påverknad. Resterande bekkeløp har dermed fått auka verdi, for mellom anna insekt og vasstilknytte fugleartar som fossefall, vintererle og strandsnipe.

Konsekvensutgreiinga omfattar ikkje kartlegging av fugl ved Hundsåna, men vi legg til grunn at elvestrekninga kan ha verdi for desse artane. Det er fossefall som i så fall kan bli hardest påverka av ei utbygging. Konsekvensane kan avbøtast ved å plassere ut hekkedassar på gunstige stader, mellom anna i utløpskanalen frå ein eventuell kraftstasjon.

Fossen i det nedste fallet mot fjorden er godt synleg frå fjorden og frå motsett landside, spesielt frå Hellenes og Fossheim. Denne er registrert som eit viktig landskapselement i Regional plan med tema knytt til vasskraftutbygging, vedteken av Fylkestinget i Sogn og Fjordane 11.12.2012. Redusert vassføring etter ei eventuell utbygging vil redusere fossen som eit viktig element i fjordlandskapet. Ut frå foto 10 – 13 i konsesjonssøknaden som viser fossen med respektive 0,9 og 0,11 m³/s, ser det ikkje ut til at den føreslegne minstevassføringa vil vere tilstrekkeleg til å gi særleg liv i fossen.

I miljørapporten er beiteområdet ved Heilevangslettene vurdert til å ha middels verdi, medan influensområdet elles er vurdert å ha ubetydeleg verdi for jordbruk. Vi legg til grunn at inngrepa i landbruksareal blir inngrepa blir avgrensa så langt som råd ved ei eventuell utbygging, og at mellombelse anleggsareal blir sett i stand att i tråd med moderne praksis.

Ved ei eventuell utbygging må det avklarast med oss om tunneldrifta krev løyve etter forureiningslova. Vi minner elles om at stein- og jordmassar skal handterast i tråd med regelverket slik det går fram av Miljødirektoratets rettleiar M- 1243. Eventuelt betongavfall må handterast i tråd med kap. 14 A i avfallsforskrifta.

Vi legg til grunn at tekniske installasjonar blir plasserte slik at dei er mest mogleg verna mot skred og flaum, for å unngå skade på både personar og materielle verdier.

Konklusjon

Hundsåna kraftverk er planlagt med eit uvanleg høgt vassuttak, elva vil miste det meste av den naturlege dynamikken gjennom året. Dette vil få negative konsekvensar for ein godt synleg foss i fjordlandskapet, og for viktig naturmangfald. Vi rår difor frå denne utbygginga slik søknaden ligg føre.

Med helsing

Eline Orheim
seksjonsleiar

Eyvin Søltnæs
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Askvoll kommune	Postboks 174	6988	ASKVOLL
Sunnfjord kommune	Postboks 338	6802	FØRDE
Vestland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN